

11 EYLÜL 2001 TERÖR SALDIRILARININ AMERİKAN GÜVENLİK BÜROKRASİSİNE ETKİLERİ

Hüsamettin İNAÇ*

Fatih AKTAŞ**

Öz

Bir ülkenin güvenlik bürokrasisi o ülkenin iç ve dış emniyetini sağlamakla görevlendirilmiş kurumların tamamından oluşur. Bu kurumların faaliyet alanları öylesine geniştir ki iç güvenlikten dış güvenliğe, istihbarattan hukuka, ekonomiden uluslararası ilişkilere çok geniş bir yelpazede faaliyet icra ederler. Bu kurumların etkinliği görev alanlarında cereyan eden olaylar karşısındaki cevap verebilirlik düzeyleriyle ölçülür. Bir başka ifadeyle bürokratik yapı içerisinde faaliyet gösteren bir kamu kurumunun başarısı o kurumun faaliyet alanı ile ilgili sorunlara cevap verebilirlik düzeyi ile doğru orantılıdır. Bürokratik sistemin cevap verebilirlik düzeyinin ölçülmesindeki en önemli kıstaslardan bir tanesi, o bürokratik yapıya dışarıdan yapılan bir müdahalenin sonucunda ölçülebilir. Öyle ki 11 Eylül terör saldırıları Amerikan güvenlik bürokrasisine yapılan bir dış müdahaledir. Bu dış müdahale sonucundaki Amerikan güvenlik bürokrasisinin cevap verebilirlik düzeyi de ortadadır. Bu makalenin amacı 11 Eylül terör saldırıları sonucunda Amerikan güvenlik bürokrasisindeki değişimi ve dönüşümü incelemek, Amerikan güvenlik kurumlarında ne gibi değişikliklerin gerçekleştiğini belirleyerek 11 Eylül terör saldırılarının Amerikan güvenlik bürokrasisine olan etkilerini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Terörizm, güvenlik bürokrasisi, 11 Eylül terör saldırıları, kurumsal dönüşüm

THE INFLUENCE OF 9/11 2001 TERRORIST ATTACKS OVER THE AMERICAN BUREAUCRACY OF SECURITY

Abstract

A security bureaucracy of any given country consist of the institutions established to provide the internal and external security with broader perspective. These institutions have so large scope of activity that they cover the relations among the internal security, external security, security intelligence, law, economy and international relations. The influence of these institutions can be measured by the level of their responsiveness againts what is going on in their field of activity. An intervention made by external factors can be very important parameter to measure the responsiveness level of this bureaucratic body. In this context, 9/11

* Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü,
husamettininac@yahoo.com

** İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora öğrencisi, fatihfatih60@hotmail.com

terrorist attacks were any kind of external ntervention directed to American bureaucracy of security. The responsiveness level of American bureaucracy of security is apparent against 9/11 events as an external intervention. The aim of this article is to analyse the influence of 9/11 terrorist attacks over the American bureaucracy of security by determining the institutional transformation of this bureaucratic body.

Key words: Terror, Terrorizm, security bureaucracy, 9/11 terrorist attacks, institutional transformation

1. GİRİŞ

Bir ülkenin güvenlik bürokrasisi o ülkenin iç ve dış emniyetini sağlamakla görevlendirilmiş kurumların tamamından oluşur. Bu kurumların faaliyet alanları öylesine geniştir ki iç güvenlikten dış güvenliğe, istihbarattan hukuka, ekonomiden uluslararası ilişkilere çok geniş bir yelpazede faaliyet icra ederler. Bu kurumların etkinliği görev alanlarında cereyan eden olaylar karşısındaki cevap verebilirlik düzeyleriyle ölçülür. Bir başka ifadeyle bürokratik yapı içerisinde faaliyet gösteren bir kamu kurumunun başarısı o kurumun faaliyet alanı ile ilgili sorunlara cevap verebilirlik düzeyi ile doğru orantılıdır. Bürokratik sistemin cevap verebilirlik düzeyinin ölçülmesindeki en önemli kıstaslardan bir tanesi, o bürokratik yapıya dışarıdan yapılan bir müdahalenin sonucunda ölçülebilir. Öyle ki 11 Eylül terör saldırıları Amerikan güvenlik bürokrasisine yapılan bir dış müdahaledir. Bu dış müdahale sonucundaki Amerikan güvenlik bürokrasisin cevap verebilirlik düzeyi de ortadadır.

Bürokratik yapı içerisinde faaliyet alanında başarısız, yeterli cevap verebilirlik düzeyine sahip olmayan, literatürdeki yaygın kullanımıyla etkinliği ve verimliliği tartışılır olan devlet kurumları devlet eliyle ya lağvedilerek yerine yenisi kurulur ya bir takım reformlarla dönüştürülerek tekrar cevap verebilir hale getirilirler ya da sisteme sistemin daha güçlü bir hale gelmesi için tamamen yeni birimler eklenir. Bu bağlamda 11 Eylül terör saldırıları sonucunda da Amerikan güvenlik bürokrasisinde terör saldırılarının önlenmesine yönelik olarak örgütsel bir problem olması nedeniyle böyle bir dönüşüme gidilmiş ve kongre tarafından çıkarılan bir takım yasalar, komşu ülkelerle güvenlik konusunda imzalanan bir takım uluslararası anlaşmalar ile bürokratik kurumlar yeniden yapılandırılmış hatta bazıları lağv edilerek yerine yeni güvenlik birimleri güvenlik bürokrasisine dahil edilmiş, sisteme yeni birimler eklenmiştir.

Bu makalenin amacı 11 Eylül terör saldırıları sonucunda Amerikan güvenlik bürokrasisindeki değişimi ve dönüşümü incelemek, Amerikan güvenlik kurumlarında ne gibi değişikliklerin gerçekleştiğini belirleyerek 11 Eylül terör saldırılarının Amerikan güvenlik bürokrasisine olan etkilerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda, birinci bölümde terör ve terörizm konusu derinlemesine incelenerek, 11 Eylül terör eylemlerinin amerikan toplumuna etkileri ortaya konulmaya çalışılacaktır. İkinci bölümde 11 Eylül Terör saldırıları sonucunda ABD’ inde gerçekleştirilen yapısal ve hukuki reformlar incelenecek ayrıca ABD’nin komşuları olan Kanada ve Meksika ile 11 Eylül Terör saldırıları sonucunda güvenlik konusunda yaptığı anlaşmalara değinilecek, üçüncü ve son bölümde ise gerçekleştirilen bu yapısal ve hukuki reform hareketlerinin Amerikan güvenlik bürokrasisine olan etkileri tespit edilmeye çalışılarak sonuca gidilecektir.

2. Kavramsal Çerçeve: Terör ve Terörizm

Literatürde birçok terör tanımı olmasına rağmen üzerinde uzlaşmış bir terör tanımı bulunmamaktadır. Schmid ve Jorgman adlı yazarlar da 190 adet terör tanımı yayınlamışlardır. Bu yayınlanan tanımlarda geçen önemli vurgular: Olay ve Güç % 83.5, Siyasi İçerik % 65, Endişe ve Sindirme % 51, Psikolojik Etki % 41.5 dir¹. Terör kavramının Türkçe’deki karşılığı “dehşet”tir. Tabii terör kavramı beraberinde; “korkutma yıldırma” ve “tedhiş”i de beraberinde getirmektedir. Terör sözcüğü kelimenin etimolojik kökeninden de anlaşılacağı gibi korkutma esaslı bir fiildir. Lâtince kökenli “terrere” sözcüğü, korkudan titretmek, dehşete düşürmek anlamına gelmektedir². Bununla birlikte Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisinde terör; Bir gücü bir iktidarı zorla kabul ettirmek amacıyla sistemli bir biçimde şiddet kullanma, yıldırma, tehdit olarak tanımlanırken³, Terörizm kavramı ilk defa Fransız İhtilali sırasında Jakobenler tarafından siyasal ve sosyal eylemlerini tanımlamak üzere olumlu anlamda kullanılmıştır. Daha sonra bugün algıladığımız olumsuz eylemleri kapsayan anlamı yüklenmiştir.⁴ Bu terim Fransız devriminin başlangıç yıllarında Fransız devrimci devlet adamı Maximilien Robespierre’nin 1785 -1794 Terör Devrinde ortaya çıkmıştır.⁵

¹ Faruk Örgün, **Uluslararası Terör**, 1. Baskı, Okumuş Adam Yayınları, Ankara, 2000, s. 14

² Doğu Ergil, **Türkiye’de Terör ve Şiddet**, I. Baskı, Çağ Yayınları, Ankara, 1980, s. 1

³ Büyük Larousse, C:19, s. 621

⁴ Server Tanilli, **Dünyayı Değiştiren On Yıl, Fransız Devrimi Üstüne (1789-1799)**, Say Yayınları,

Terör kavramından daha kapsamlı bir içeriğe sahip olan terörizm kavramını Öztürk: Siyasal nitelikli amaçlara ulaşmak için kullanılan ve psikolojik yani ağır basan bir savaş biçimi; siyasal süreci etkilemeyi amaçlayan şiddet eylemleri, olarak tanımlarken.⁶ Arıboğan terörizmin sistematik yönüne atıfta bulunarak, “Terörizm siyasal sonuçlara ulaşmak için hükümetlere karşı korku yaratarak, hükümetlerin davranış ve tutumlarını değiştirmek düşüncesiyle şiddetin sistematik olarak kullanılmasıdır.”⁷ şeklinde bir tanımlamaya gitmiştir. Bal' a göre "teröristlerin öncelikli amacı siyasi iradenin, hükümetlerin ve halkın moralini ve güvenini sarsarak siyasi ve sosyal çöküntü için daha savunmasız hale getirmektir". Yine Bal'a göre teröristlerin ikinci önemli amacı ise "devletleri baskıcılığa iterek anayasalarını inkara, insan hakları ile ilgili katı sınırlamalar getirmeye, devlet gücü önündeki anayasal sınırlamaları kaldırmaya ve böylece paramilitary veya polis devleti olmaya itmektir. Bu gerçekleştiğinde ise teröristler bu yeni ortamda kendilerini daha iyi meşrulaştırabilecek ve halkın desteğini kazanabileceklerdir."⁸

Hükümetlerin davranış ve tutumlarında değişiklik yaptırmaya yönelik kullanılan bu sistematik şiddet, doğrudan güvenlik bürokrasisi eliyle engellenmeye ve bertaraf edilmeye çalışılır. Yukarıdaki tanımda sözü edilen sistematik şiddeti güvenlik bürokrasisinin tespit edebilirliği, caydırabilirliği ve önleyebilirliği onun cevap verebilirliğini dolayısıyla başarısını gösterir. Nitekim 11 Eylül terör saldırıları sırasındaki ve sonrasındaki Amerikan güvenlik bürokrasisinin cevap verebilirliği hem Amerikan kamuoyunda hem kongrede ciddi tartışmalara neden olmuş bunun sonucunda da Amerikan güvenlik bürokrasisinde yapısal ve işlevsel bir takım değişikliklere gidilmiştir.

Ankara, 1990, s. 118.

⁵ Vamık D. Volkan, **Kanbağı, Etnik Gururdan Etnik Teröre**, 1. Basım, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1999, s. 182.

⁶ Osman Metin Öztürk, “Avrupa ve Ortadoğu Ülkelerinin Terör Karşısındaki Konumları”, **Doğu Anadolu Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, 17-19 Aralık 1998**, Yayına Hazırlayanlar: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1999, s. 377.

⁷ Deniz Ülke Arıboğan, **Globalleşme Senaryosunun Aktörleri**, Der Yayınları, İstanbul, 1997, s. 240.

⁸ İdris Bal, **Güvenlik Kısılcında Türkiye**, Lalezar Kitabevi, Ankara, 2009, s.9.

3. 11 Eylül Terör Saldırıları

11 Eylül terör saldırıları bir taraftan hedef grup üzerinde korku ümitsizlik ve yıkım atmosferi oluşturma⁹, psikolojik sonuçlarının fiziksel sonuçlarından ölçüsüz şekilde büyük olması¹⁰, esnek olması, ulusaşan ağa sahip olması, modern teknolojiyi kullanabilmesi, kendi içindeki grupları arasında asgari irtibat kurabilmesi¹¹ ve eylemin hunharca olması gibi terörizmin en belirgin niteliklerini içerisinde barındırırken diğer taraftan da terörizmin unsurları olan: örgüt unsuru ve şiddet unsurunu da çarpıcı bir şekilde ortaya koymuştur. Amerikan toplumu bu saldırılardan oldukça fazla etkilenmiş gerçekte 11 Eylül terör saldırıları Amerikan toplumu üzerinde tam anlamıyla korku, ümitsizlik ve yıkım atmosferi oluşturmuş, saldırının psikolojik sonuçları fiziksel sonuçlarından ölçüsüz bir şekilde büyük olmuştur. Bunun yanında Caşın'a göre 11 Eylül terör saldırılarının Amerikan toplumuna olan en önemli psikolojik etkisi sadece korku değildir; " Saldırıların sonrasında ortaya çıkan korku ve kaygı, o güne değin ağırlıklı olarak bireyselci, kamu çıkarıyla fazla ilgilenmeyen Amerikalılarda ciddi ölçüde bir milliyetçilik ve ulusal dayanışma duygusu da yaratmıştır."¹² Bunun yanında " İkiz Kulelere ve Pentagon'a çarpan uçaklar , ABD'nin 1990'ların ortalarından itibaren tanımlamaya çalıştığı, ama bir türlü tam olarak somutlaştıramadığı, yeni tehdit biçimlerini, başka bir ifadeyle başat güç olarak kalmasını meşru kılacak gerekçeleri, tüm boyutlarıyla gözler önüne serdiğinden, küresel siyasetin yeniden şekillenmesi açısından gerçekten de bir miladı sembolize etmektedir."¹³

Bu duruma paralel olarak 11 Eylül terör saldırılarından iki ay sonra "ulusa sesleniş" konuşmasında George. W. Bush "Teröre karşı küresel savaş"ın Amerikan Ulusunun tarih boyunca karşılaştığı hiçbir tehdiye benzemediğini ilan etmiştir. Başka bir konuşmasında yine George W. Bush konuyu bir adım daha ileriye götürerek "ABD'nin yalnızca kendi ulusal güvenliğini değil, aynı zamanda medeniyetin güvenliğini tesis etmeye çalıştığını" söylüyordu "Bu savaş dünyanın savaşı, Bu, medeniyetin savaşı" diyordu.¹⁴ Amerikan başkanı tarafınca

⁹ www.emniyet.gov.tr/teror.html (5.12.2004)

¹⁰ www.teror.gen.tr/turkce-teror_nedir.index.html (3.12.2004)

¹¹ Sait Yılmaz, **21. Yüzyılda Güvenlik ve İstihbarat**, Milenyum yayınları, İstanbul, 2007, s. 338.

¹² Mesut Hakkı Caşın, **Uluslararası Terörizm**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2008, s. 378.

¹³ Çağrı Erhan, " Soğuk Savaş Sonrası ABD'nin Güvenlik Algılamaları", Edt: Refet Yınanç, Hakan Taşdemir, **Uluslararası Güvenlik Sorunları ve Türkiye**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2002, s. 56.

¹⁴ Evren Balta Paker, **Küresel Güvenlik Kompleksi, Uluslararası Siyaset ve Güvenlik**, İletişim Yayınları, 1. Baskı, 2012, s. 18.

söylenmiş bu söz geçektende saldırının sonuçlarının ne kadar büyük olduğunun ve toplumu ne kadar derinden etkilediğinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ancak literatürde 11 Eylül terör saldırılarının yukarıda sözü edildiği kadar önemli olmadığını benimseyen görüşlere de rastlamak mümkündür. Örneğin 2007' de Londra' da basılan ve 2008'de Türkçeye çevrilen Küreselleşme Demokrasi ve Terörizm isimli kitabında Eric Hobsbawm 11 Eylül Terör saldırılarında New York'taki hayatın en fazla bir kaç saat kesintiye uğradığını, normal sivil hizmetlerin kısa sürede ve etkili bir şekilde yeniden rayına oturtulduğunu¹⁵ iddia etmektedir.

Ne var ki 11 Eylül terör saldırıları aynı zamanda terörizmin en belirgin özelliklerinden olan: örgütlü bir yapı eliyle gerçekleşmesi ve bir amacının olması, terörist eylemi meşrulaştıracak bir senaryosu olması¹⁶, mali desteğinin olması, propaganda ile doğması propaganda ile gelişmesi ve bizatihi kendisinin propaganda aracı olması¹⁷ gibi özellikleri de yukarıda sözünü ettiğimiz niteliklerle birlikte taşımaktadır. Bu durum saldırıların önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Hemen belirtmek gerekir ki propaganda karşı propagandayı da beraberinde getirir. Bunun bir sonucu olarak Caşın'ın da belirttiği gibi Amerikan yönetiminin bilinçli politikalarının da etkisiyle Amerikan toplumunda Amerikalılık duygusu güçlendirilmiş, " trajik olaylar duygusal ve milliyetçi söylemler ile beslenmiş ve toplumda ulusal bilinç güçlendirilmeye çalışılmıştır.¹⁸ Bu politikaların topluma yansımaları "nefret suçları ve yükselen ırkçı faaliyetler, iş yerlerine yönelik saldırılar" ile kendini göstermiştir. 11 Eylül sonrasında Amerikan toplumu içerisinde yaşayan korunmaya muhtaç yabancılar aleyhinde önyargılar artmıştır.¹⁹ "11 Eylül Terör saldırıları sonrasında çok sayıda camii, Müslüman okulu ve sosyal tesisi kundaklanmıştır. Binlerce kişinin de ırkçı nedenlerle işlerini kaybettikleri de bilinmektedir.²⁰

Ayrıca 11 Eylül terör saldırıları yukarıda belirten özelliklerden farklı olarak düzenli olmama, devlet dışı olma ve sıra dışı yöntemleri tercih etme gibi özellikleri de içerisinde

¹⁵ Eric Hobsbawm, **Küreselleşme, Demokrasi Ve Terörizm**, Çev: Osman Akınbay, Agora Kitaplığı Yayınları, İstanbul, 2008, s. 165.

¹⁶ Kemal Akmaral, **Anti Teröristin El Kitabı**, Bilgi Karınca Yayınları, İstanbul, 2004,s.29

¹⁷ Akmaral, a.g. e. , s.29.

¹⁸ Caşın, a.g. e. , s.378.

¹⁹ Raquel Freitas, " Human Security and Refugee Protection After September 11: A Reassessment" **Refugee**, Vol:20, Number:4, s. 41.

²⁰ Caşın, a.g. e. , s.379.

barındırmaktadır. Terörist eylemler her hangi bir politik amaç uğruna yapılmadıkları oranda, yönetici elitlerin iddiasına göre, teröristlerin temel hedefi sadece acı ve elem yaratmak, özgür ve uygar olandan intikam almaktır. George W. Bush 11 Eylül terör saldırılarının hemen ertesinde yaptığı bir konuşmasında bu durumu açıkça şöyle ifade ediyordu: “ *Düşmanlarımız pek çok kaynağa sahip ve inanılmaz merhametsizler. Saklanıyor ve pusu kuruyorlar ve özgürlüğü hedef alıyorlar. Amerika'nın temsil ettiklerine dayanamıyorlar. Bizim bu kadar harika ve özgür bir ülke olduğumuzu bilmek onları son derece rahatsız ediyor olmalı. Bizim ülkemizde her türlü din serbestçe yaşanabiliyor, kadınlar özgür, çocukların eğitim hakkı var. Bu onlara çok ağır geliyor olmalı. Ama biz böyle yapmaya devam edeceğiz, çünkü Amerika bütün bunlar demek.*”²¹

Terörizmin doğasında olan bu unsurlar, nitelikler ve özellikler aynı zamanda güvenlik açığının da birer nedenidir. Güvenlik açığı ancak ve ancak etkili politikalar uygulanarak giderilebilir. Etkili politikalar halk üzerinde bir taraftan konuya olan duyarlılığı artırırken bir taraftan da güvenlik açığını azaltırlar. Etkili politika yapımında en önemli yollardan birisi de rasyonel seçimdir. Bir politikanın etkili olup olmadığı onun rasyonel bir seçim olup olmadığıyla doğrudan alakalıdır.²² ABD 11 Eylül saldırıları sonrası güvenlik açığını kapatmak amacıyla 11 Eylül öncesine nazaran ülke güvenliği ile ilgili çıkaracağı yasalarda daha rasyonel seçimler yapmaya gayret göstermiş (tabi bu yasaların rasyonel olup olmadığı ya da ne kadar rasyonel olduğu ayrı bir araştırmanın konusunu teşkil etmektedir), “Önleyici Savaş Doktrini” benimsenerek saldırı tehdidinin ortaya çıkmasını engelleme anlayışı benimsenmiştir. Kimi kaynaklarda “Bush Doktrini” olarak da adlandırılan bu anlayış saldırı nereden gelecekse, daha saldırı gelmeden bir diğer ifadeyle saldırı başlamadan ya da rakibe saldırı imkanı vermeden oradaki terör organizasyonunu imha etmeyi meşru saymaktadır.²³ Doktrin bu yönüyle pro-aktif tek taraflı operasyonların da yolunu açmıştır.²⁴ Tek taraflı

²¹ Paker, a. g. e, s. 109. 110. 111.

²² Donald Green And Ian Shapiro, **Pathologies of Rational Choice Theory: A Critique of Applications in Political Sciences**, New Haven And London, Yale University Press, 1994, s.13.

²³ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Amos N. Guiora, “Anticipatory Self-Defence and International Law A Re-Evaluation” **Journal of Conflict & Security Law** (2008), Vol. 0 No. 0, 1–22, Raphael Van Steenberghe, “Self-Defence in Response to Attacks by Non-state Actors in the Light of Recent State Practice: A Step Forward?” **Leiden Journal of International Law**, 23 (2010), pp. 183–208, Tomasz Iwanek, “The 2003 Invasion of Iraq: How the System Failed” **Journal of Conflict & Security Law** (2010), Vol. 15 No. 1, 89–116

²⁴ Tayyar Arı, Liderler, **Kanaat Önderleri ve Kamuoyunun Gözünden Yükselen Güç, Türkiye ABD İlişkileri ve Ortadoğu**, MKM Yayıncılık, Bursa, 2010, s. 61.

operasyonların yolunun açılmasında 1368 numaralı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı da önemli bir rol oynamıştır. 12 Eylül 2001'de verilen kararlar terör saldırıları şiddetle kınanmış, saldırılara karşı "gerekli tüm adımların derhal atılması gerektiği" vurgulanmıştır. Üstü kapalı olarak askeri güç kullanımını destekleyen bu karar ABD'ni cesaretlendirmiştir.²⁵ Rohan Gunarta'ya göre 11 Eylül'e kadar terörle mücadele stratejisi olarak saldırı olduktan sonra müdahaleyi öngören "balıkçı (fisherman)" metodu yerine 11 Eylül'den sonra "avcı (hunter)" metoduna geçilerek istihbarata dayalı olarak terörist hücrelerin önceden tespiti ve vurulmasına yönelik bir strateji benimsenmiştir.²⁶ Burada gözden kaçırılmaması gereken nokta 11 Eylül'den sonra artık askeri gücün diplomasinin temel aracı olacağı hususudur.

Bu anlayışın ilk adımı olarak saldırılardan sadece 20 gün sonra " 1 Ekim 2001' de " Milli Güvenlik Giriş Çıkış Kayıt sistemi yürürlüğe konulmuş ve söz konusu sistemin bir gereği olarak Arap ve Müslüman ülkelerin vatandaşları ABD'ye girişte fişlenerek fotoğrafları çekilmeye ve parmak izleri alınmaya başlanmıştır. Fişleme işlemleri çerçevesinde Göçmen ve Vatandaşlık Dairesi (INS) bürolarına parmak izi ve fotoğraf vermek üzere giden çok sayıda Müslüman tutuklanmıştır. Tutuklamalarda gerekçe olarak bu kişilerin vize sürelerinin dolduğu ya da arandıkları öne sürülmüştür.²⁷" Hemen akabinde 26 Ocak 2001'de 'USA PATRIOT ACT' adlı yasa kongreden geçirilmiştir.

3.1. 11 Eylül Sonrası Yapısal ve Hukuki Reformlar

11 Eylül saldırılarını önlemede başarısız olan Amerikan güvenlik bürokrasisini yeniden yapılandırmak amacıyla sırasıyla 2001'de The USA Patriot Act, The USA Homeland Security Act 2002'de ve 2004'de U.S. Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act isimli yasalar çıkartılmış ve sözü edilen güvenlik bürokrasisinin yeniden yapılandırılması hukuki bir temele oturtulmuştur. Yukarıda ismi geçen üç önemli yasa bir taraftan Amerikan güvenlik birimlerine 11 Eylül terör saldırıları öncesine göre "Bush Doktrini" kapsamında daha geniş yetkiler verirken diğer taraftan da onlara daha iyi bir bütçe, daha fazla personel sayısı ve daha iyi ve yeni teknolojileri kullanabilme imkanı sağlamıştır. Bu üç önemli yasa ile Amerikan güvenlik birimlerine verilen yetkiler ve sağlanan imkanlar

²⁵ Michael Byers, "Terrorism, the Use of Force and International Law after 11 September", **International Relations**, Vol 16(2):156.

²⁶ Aktaran; Yılmaz, a. g. e., s. 340.

²⁷ Caşın, a.g. e., s.379 - 380.

aynı zamanda 11 Eylül saldırıları sonrasında Amerikan güvenlik bürokrasisinde yapılan yapısal ve hukuki reformları oluşturmaktadır.

2001’de kongre de yapılan yoğun tartışmalar neticesinde çıkartılan The USA Patriot Act ile: Bir taraftan güvenlik kuvvetlerine terörizmle ilişkili olup olmadığına bakılmaksızın şüphelileri izleme ve araştırma, gizli dinlemeler yapma, e mail içeriklerini kontrol etme, internet izlemeleri yapma ve yabancı öğrenci vizelerini araştırma ve kontrol etme²⁸ yetkisi verilirken diğer taraftan da polis ve diğer terörle mücadele birimlerine ("Counter Terrorism Centre" gibi) kendi aralarında bilgi paylaşımı yetkisi sağlanmıştır.²⁹ Güvenlik birimleri arasındaki bilgi paylaşımının kolaylaştırılması güvenlik zaafalarının giderilmesi açısından oldukça önemli bir konudur. Etkin bir bilgi paylaşımı ile istihbar edilen küçük bilgiler dahi paylaşılarak büyük resme hem daha kolay hem de daha kısa sürede ulaşılabilir. Buna paralel olarak bu yasanın ana prensibi; Tüm ulusal güvenlik birimlerinin bilgi toplaması ve paylaşımını yasal ve hukuka uygun bir zemine oturtmaktır.³⁰ Böylelikle güvenlik bürokrasisinin kaygan olmayan bir zeminde hareket edebilmesi, kanunun da gücünü arkasına alarak daha etkin bir istihbarat edinme sistemi geliştirmesi hedeflenmiştir.

Bu yasanın hemen akabinde 2002 yılında “The Home Land Security Act” isimli yasa çıkarılmıştır. Bu yasanın gerçekleştirilebilmiş en önemli hedeflerinden birisi; 11 Eylül terör saldırılarını önleyemeyen güvenlik birimleri ve sınır koruma teşkilatının (güvenlik bürokrasisi) yeniden yapılandırılmasının bir parçası olan “Home Land Security” departmanının kurulması olmuştur.³¹ Yeni kurulan bu departman güvenlik bürokrasisinde faal olarak hizmet vermekte olan 22 ayrı güvenlik biriminin birleşiminden oluşmakta ve 170.000 Federal çalışana sahiptir. Federal Hükümetin "Department of Defence" den sonra, son altmış yıl içerisinde kurulan en büyük ve en karmaşık örgütlenmesidir.³² Bu durum Amerikan

²⁸ David Domke, Erica S. Graham, Kevin Coe, Sue Lockett John, Ted Coopmen, "Going Public as Political Strategy: The Bush Administration, an Echoing Press, and Passage of the Patriot Act", **Political Communication**, 23:3, 2006, s.291.

²⁹ Hector Ramon Ramirez, "U.S. Security and Border Protection Policy Before and After 9/11:A Policy Impact Assessment", **Politics & Policy**, June, 2009, s.587 -588”86

³⁰ Ramirez. a.g.e, s.588. Bu konuda ayrıca Bkz. Paul T. Jaeger, John Carlo Bertot, Charles R. McClure, "The Impact of the USA Patriot Act on Collection and Analysis of Personal Information under the Foreign Intelligence Surveillance Act", **Government Information Quarterly** 20, 2003, s. 295–314

³¹ Ramirez, a.g.e. , s.588.

³² Mark A . Abramson, Douglas A. Brook, Cynthia L. King, "Civil Service Reform as National Security: The Homeland Security Act of 2002", **Public Administration Review** , May June, 2007, s. 399.

güvenlik bürokrasinde görülen örgütsel bir problemin, bir eksikliğin giderilmesine yönelik olarak görülen gerekliliğin somutlaşmış bir ifadesidir. Daha önce de belirtildiği gibi Bürokratik yapı içerisinde faaliyet alanında başarısız, yeterli cevap verebilirlik düzeyine sahip olmayan, literatürdeki yaygın kullanımıyla etkinliği verimliliği tartışılır olan devlet kurumları devlet eliyle ya lağvedilerek yerine yenisi kurulur ya bir takım reformlarla dönüştürülerek tekrar cevap verebilir hale getirilirler ya da sisteme sistemin daha güçlü bir hale gelmesi için tamamen yeni birimler eklenir. Bu yeni kurulan departmanı da bu kapsamda değerlendirmek gerekir.

Yeni kurulan bu departmanın görevlerini inceleyecek olursak yasanın yeni departmana aşağıdaki görevleri verdiğini görürüz ki bu görevler bize aynı zamanda daha önceki güvenlik açıklarının hangi konu başlıkları içerisinde aranması gerektiğini de gösterecektir. Terörist atakları önlemek, Terör saldırıları karşısında savunmasızlığı azaltmak bir başka ifadeyle savunmayı güçlendirmek, içerideki terör saldırılarının etkilerini minimize etmek,³³ illegal uyuşturucu kaçakçılığı ile teröristlerin bağlantısını kesmek.³⁴ bu departmanın en önemli görevleridir. Görüldüğü üzere Amerikan politik karar vericilerinin eksikliğini hissettikleri konular (Güvenlik açıkları) üç ana başlıkta toplanıyor. Bunlardan en önemlisi ve dikkate değer olanı en sonuncusu olarak değerlendirilebilir. Öyle ki bu sonuncu görev ile yeni kurulan departmana sadece terör saldırısını önleme görevi verilmiyor aynı zamanda saldırı sonrasında da bu departmanın görevi devam ediyor. Yani görev alanı sadece saldırıları önlemekle sınırlandırılmıyor saldırı sonrası etkilerle ilgili de görev verilerek görev alanı genişletiliyor.

Ayrıca bu departmanın konumuz açısından bir başka önemi de kurulmasından yaklaşık bir yıl sonra 1 Mart 2003'ten itibaren ana birimlerinde yapılan değişikliklerin olmasıdır. Yani yine bir eksiklik tespit edilmiş, bürokrasi de yetersizliği ya da eksikliği görülen birim yeniden yapılandırılır prensibi çerçevesinde departman dört ana birime bölünmüştür. Aşağıda belirtilen bu dört ana birim bize aynı zamanda bu departmanın fonksiyonlarını da anlamamıza yardımcı olacaktır.

³³ Ramirez, a.g.e. , s.589.

³⁴ Donald P. Moynihan, "Homeland Security and the U.S. Public Management Policy Agenda", **An International Journal of Policy, Administration, and Institutions** , Vol. 18, No. 2, April 2005, s.181.

- *Sınır Güvenliği ve Sınır Taşımacılığı Güvenliği birimi (Border and Transportation Security)
- *Acil Durum Hazırlığı ve Cevap Verme (Emergency Preparedness)
- *Bilim ve Teknoloji (Science and Tech)
- *Bilgi Analiz (İ nformation Analys)³⁵

Güvenlik bürokrasisine dâhil edilen bu departmanın görevlerine paralel olarak fonksiyonlarının da oldukça kapsamlı olduğunu rahatlıkla değerlendirilebilir. Yukarıda belirtilen dört ana birimi ile faaliyetlerini sürdürecektir bu yeni güvenlik birimi sınır güvenliğinden acil durum hazırlığına, alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip etmekten bilgi toplama ve bu toplanan bilginin analizini yapmaya kadar varan geniş bir yelpazede görev icra edecektir.

11 Eylül terör saldırılarıyla bağlantılı olarak, güvenlik bürokrasisini yeniden yapılandırmaya yönelik bir başka yasa da G. W. Bush tarafından onaylanan 2004 yılında onaylanan “US İntelligence Reform and Terorism Prevension Act” tır. Adından da anlaşılacağı gibi yasa istihbarat reformu ve terörizmi önleme ile ilgilidir. Yine bu yasanın çıkartılmasında ki temel amaç da daha önce sözü edilen yasalar gibi güvenlik açıklarını kapatmak ve güvenlik bürokrasisini yeniden düzenlemektir. Bu yasa iki temel işleve sahiptir ve bir taraftan Amerikan terörle mücadele merkezini yeniden biçimlendirirken diğer taraftan da Ulusal istihbarat yönetiminin sorumluluğu onbeş ayrı istihbarat acentasına verilerek istihbarat örgütü yeniden biçimlendirilmektedir. Ayrıca yine bu yasa ile bütçeden istihbarat ödeneklerine ayrılan pay artmakta ve istihbarat birimlerine daha fazla kadro hakkı verilmektedir.³⁶

Bundan önce bahsedilen yasaların hepsi Amerika Birleşik Devletleri'nin güvenlik bürokrasisini yeniden yapılandırmak ve güvenlik açıklarını kapatmaya yönelik olarak kendi içerisinde yaptığı düzenlemelerdir. Ayrıca hemen belirtmek gerekir ki yapılan bu düzenlemeler 1947 Ulusal Güvenlik Belgesi'nden bu yana yapılan en önemli değişiklikler olarak öngörülmekte “ en iyi savunmanın saldırı olduğunun farkında olarak, ABD'nin yurt güvenliğini olası bir saldırıya karşı güçlendiriyoruz” şeklinde nitelendirilmektedir.³⁷ Lakin

³⁵ Ramirez. A.g. e s. 591. Bu konuda ayrıca Bkz. Moynihan, a. g. e, s. 181.

³⁶ Ramirez. A.g. e. s.591.

³⁷ Parker, a. g. e, s. 113.

güvenlik açığını kapatmaya yönelik olarak yapılan uluslararası anlaşmalar da mevcuttur. Bir taraftan içeride seri politik, hukuki ve organizasyonel düzenlemeler yapılırken diğer taraftan da Meksika ve Kanada hükümetleri ile de karşılıklı anlaşmalar imzalanmış, küresel güvenlik politikasında değişime gidilmiştir. " 11 Eylül saldırıları, Amerikanın devasa askeri üstünlüğü temelinde yeni bir uluslararası düzen yaratmanın mümkün olduğu inancından hareketle yeni bir dış politika inşa etmeyi ve uygulamayı olası kılmıştır"³⁸ Bunun bir sonucu olarak AGSP'nın bir an önce hayata geçirilmesini kendi güvenlik stratejileri açısından daha fazla önemsemeye başlamıştır."³⁹ Gerekli diplomatik adımların ivedilikle atılmaya başlamıştır. Sözü edilen anlaşmaların ve küresel güvenlik politikasında yaşanan değişimin de Amerikan güvenlik bürokrasisine bir takım etkileri olmuştur.

11 Eylül terör saldırıları sonucunda Amerika Kanada ve Amerika Meksika arasında imzalanan ve Amerikan güvenlik bürokrasisini etkileyen en önemli anlaşmalar 12 Aralık 2001'de Amerika Kanada "Smart Border Declaration" ve 22 Mart 2002'de Amerika ve Meksika arasında imzalanan Border Partnership" anlaşmalarıdır. Bu anlaşmalardaki temel amaç Amerikan sınırlarını güvence altına almak ve her türlü illegal sınır geçişini (kaçakçılık, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı, terör amaçlı geçişler vb.) engellemektir. Amerika ve Kanada arasında yapılan anlaşmaya göre; " Vize politikaları yeniden incelenecek ve ortak biyo kimlik sistemine geçilecek, Kanada güvenlik güçleri Amerikan Terör Saldırılarını Önleme Timlerinde unsur bulunduracak (Gerektiğinde Müşterek Harekat İcra edecek), Ortak entegre sınır güvenlik güçleri genişletilecek, Göçmenlikle ilgili güvenlik görevlisi sayısı artırılabilecektir."⁴⁰ ayrıca müşterek yolcu bilgi sistemi daha iyi bir seviyeye getirilecektir.⁴¹

Amerika ile Meksika arasında yapılan anlaşma ise " İnsanların ve Ticaret mallarının dolaşım güvenliği, sınırlardaki Savunma sisteminin güvenliği, Müşterek yolcu bilgi sistemi ve değişimi mekanizması, NAFTA seyahatlerinin kolaylaştırılması, sınır güvenliği konusundaki daha önceki taahhütlerin yeniden gözden geçirilmesi ve iki ülke arasındaki vize politikası gibi konulara odaklanmıştır." Anlaşma sonrasında güvenlik

³⁸ Narcis Serra, **Demokratikleşme Sürecinde Ordu**, Çev: Şahika Tokel, İletişim Yayınları, İstanbul, 2011, s. 261.

³⁹ Gülnur Aybet, "Atlantik Ötesi Güvenlik Toplumu ve Türkiye", **Foreign Policy**, Ocak Şubat 2005, s. 27–29;

⁴⁰ Deborah Waller Meyers " Does "Smarter" Lead to Safer? An Assessment of the US Border-Accords with Canada and Mexico" **International Migration**, Vol. 41 (4) 2003, s. 8.

⁴¹ Meyers, a.g. e. s. 19.

konusunda ortak çalışma gurupları ve özel tim birlikleri kurulmuştur. NAFTA seyahatlerinin kolaylaştırılmasına yönelik olarak ve sınır geçişlerinde elektronik istihbarat paylaşımı amacıyla "Secure Electronic Network for Travelers Rapid Inspection programme" (SENTRI) sistemi uygulamaya konulmuştur. Bununda ötesinde Meksika " Advance Passenger Information System" (APIS)⁴² adı altında bir elektronik istihbarat paylaşımı sistemini devreye sokmuştur.

Her iki ülke ile yapılan anlaşmaların odaklandığı başlıklardan da anlaşılacağı gibi 11 Eylül terör saldırıları sonrasında Amerikan güvenlik sistemindeki iç düzenlemelerde olduğu gibi, uluslararası anlaşmalarında Amerikan güvenlik bürokrasisine bir takım etkileri olmuştur. Ayrıca 11 Eylül Terör saldırıları sonrası yapılan uluslararası anlaşmalar sadece Amerikan güvenlik bürokrasisini etkilememiş aynı zamanda ABD'nin anlaşma yaptığı ülkelerinde güvenlik bürokrasisini etkilemiştir.

3.2. 11 Eylül Terör Saldırıları Sonrası Amerikan Güvenlik Bürokrasisi

11 Eylül terör saldırıları sonrası yapılan değişiklikleri anlayabilmek için hali hazırdaki Amerikan güvenlik bürokrasisinin durumunu kavramak gerekir. Mevcut sistemden kısaca bahsetmek gerekirse; Sistemin temelleri ikinci dünya savaşından hemen sonra ulusal güvenlik mekanizmasını yeniden yapılandırma kapsamında 1947 'de Kongre tarafından kabul edilen Ulusal Güvenlik Yasası ile atılmıştır. Amerikan güvenlik bürokrasisi; ABD Başkanı ve Elit Tabaka, Ulusal Güvenlik Konseyi (1947 yılında kabul edilen Ulusal Güvenlik yasası kapsamında kurulmuştur ve güvenlik konusunda başkana danışmanlık hizmeti sağlamaktadır), ABD Kongresi, Dışişleri Bakanlığı, Diğer Kurumlar (Beyaz Saray Bütçe Ofisi, Hazine Bakanlığı vb) ve Amerikan İstihbarat Toplumundan (CIA, Savunma Bakanlığı İstihbarat Teşkilleri, Diğer Bakanlıkların İstihbarat Teşkilleri) oluşur.⁴³ "Savunma Bakanlığı İstihbarat Teşkilleri arasında DIA⁴⁴, NSA⁴⁵, NGA⁴⁶, NRO⁴⁷ ile Kara, Deniz, Hava ve Deniz Piyade Kuvvetleri İstihbarat Teşkilleri bulunmaktadır. Savunma Bakanlığı içerisinde Kuvvet

⁴² Meyers, a.g. e. s. 19-20.

⁴³ Bu konuda Ayrıntılı Bilgi için Bkz. Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma, Strateji, Teknoloji, Savaş**, Kum Saati Yayın Dağıtım, İstanbul, 2009, s. 481- 489.

⁴⁴ DIA: Defense Intelligence Agency (Savunma Bakanlığı İstihbarat Ajansı)

⁴⁵ NSA: National Security Agency (Ulusal Güvenlik Ajansı)

⁴⁶ NGA: National Geospatial Intelligence Agency (Ulusal Jeo uzaysal İstihbarat Ajansı)

⁴⁷ NRO: National Reconnaissance Office (Ulusal Keşif Bürosu)

İstihbarat Teşkillerinin dahil olduğu birimlere Taktik İstihbarat ve İlgili Aktiveteler (TIARA⁴⁸) grubu adı verilmektedir. Bakanlık istihbarat teşkilleri arasında ise sadece analiz yapan Dışişleri Bakanlığı İstihbarat ve Araştırma Bürosu (INR⁴⁹), İçişleri Bakanlığı Federal Soruşturma Bürosu (FBI⁵⁰), Enerji Bakanlığı İstihbarat Teşkilatı (OEI⁵¹) ve Hazine Bakanlığı İstihbarat Teşkilatı (OIA⁵²) bulunmaktadır.⁵³ Şema 1 yardımıyla sistemin örgütsel yapısını daha iyi anlayabiliriz.

Şema 1'den de anlaşılacağı üzere Amerikan güvenlik bürokrasisinin en önemli unsuru Başkandır. Tüm birimler faaliyetlerini Başkana bağlı olarak yürütmektedir. Bir başka ifadeyle Başkan sistemin en önemli unsurudur ve sistem Başkanın Amerikan güvenlik bürokrasisindeki merkezi rolüne uygun olarak teşkilatlandırılmıştır. "ABD Başkanı ulusal güvenlik açısından üç fonksiyonu yerine getirmektedir; kaynak tahsisi, politika planlama, operasyonların koordinasyonu ve izlenmesi."⁵⁴ Ulusal Güvenlik Konseyi'nin uzman danışmanlar ve kabine üyelerinden oluştuğu bilinmektedir ve daha önce de belirtildiği gibi konsey Başkana güvenlik konularında danışmanlık hizmeti sunmaktadır. "Konseye bağlı üç grup vardır: Ulusal Güvenlik Konseyi Planlama Kurulu (NSC Planning Board), ABD İstihbarat Kurulu (U.S Intelligence Board: Başkanlığını NDI veya CIA Başkanı yapmaktadır) ve Operasyonlar Koordine Kuruludur(The Operations Cordination Board)⁵⁵ Kongre'nin ulusal güvenlikle ilgili en önemli savaş ilan etmedir. Dışişleri Bakanlığı Amerikan dış politikasının belirlenmesi konusunda ulusal güvenliğe katkı sağlar. Ulusal İstihbarat Konseyi (NIC) kurulduğundan beri sistem içerisinde bir köprü vazifesi görmektedir.

"11 Eylül sonrası istihbarat reformları kapsamında DCI'nı yerini DNI almıştır ve Başkan tarafından senatonun onayı ile atanmaktadır. İstihbarat konularında başkanın önde gelen danışmanıdır ve ABD Hükümetini en üst istihbarat memuru statüsündedir.⁵⁶

⁴⁸ TIARA: The Tactical Intelligence and Relative Activities

⁴⁹ INR: The Bureau of Intelligence and Research

⁵⁰ FBI: Federal Bureau of Investigation

⁵¹ OEI: The Office Of Energy Intelligence

⁵² OIA: The Open Intelligence Agency

⁵³ Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma, Strateji, Teknoloji, Savaş**, s. 481-489.

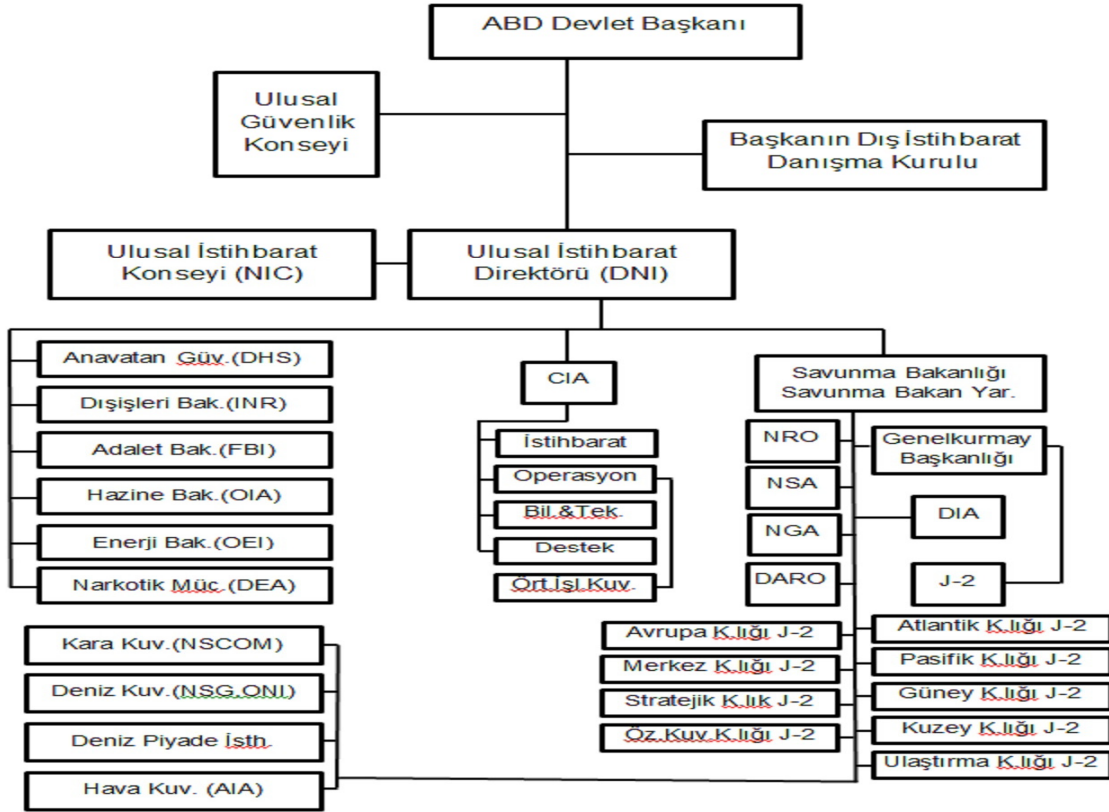
⁵⁴ Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma, Strateji, Teknoloji, Savaş**, s. 481

⁵⁵ Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma, Strateji, Teknoloji, Savaş**, s.483.

⁵⁶ Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma**, s. 491.

Şema 1: Amerikan Güvenlik Bürokrasisi⁵⁷

11 Eylül terör saldırılarının Amerikan güvenlik sistemine gerek yeni birimler ekleme ve bazı birimleri lağvetme, gerekse yeniden yapılandırma ve dikey ve yatay organizasyon yapısında bir takım değişikliklerin olması gibi örgütsel bazı etkilerinin olduğu kabul edilebilir bir gerçektir. Ancak bu değişimlerin altında sadece 11 Eylül terör saldırılarının olmadığı gerçeği gözden kaçırılmamalıdır zira sistemi değişime zorlayan dinamikler arasında Körfez krizinde yaşanan başarısızlıklar ve deneyimler, K. Irak'a yapılan müdahaledeki sistemsel başarı ve başarısızlıkların rolü ve Afganistan'a yapılan müdahalenin Amerikan güvenlik bürokrasisine yaptığı geri besleme gibi her biri ayrı bir araştırmanın konusu olabilecek çok önemli hususların olduğu da bilinmelidir.

11 Eylül terör saldırılarının Amerikan güvenlik bürokrasisine yaptığı etki konusunda göz ardı edilmemesi gereken bir diğer konu da sözü edilen değişikliklerin sistemin ana

⁵⁷ Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma**, s. 490.

yapısında yapılmadığı daha çok sistemin bütününe etkileyen tali parçalarında ve geneli bozmayacak şekilde olduğudur. Sistemi etkileyen kimi birimler üzerinde değişikliğe gidilse de hatta bazıları lağvedilse bile ana parçalardan hiç birisi sistemden çıkarılmamıştır. Örneğin CIA' in yapısında ve görevlerinde değişiklikler olmuştur ancak yine de sistem içerisinde varlığını sürdürmektedir. Örneğin 2002 yılında çıkarılan Homeland Security Act sonrası yaşanan kolayca görebiliriz.

Böylelikle, yatay ve dikey anlamda organizasyon değişikliği yapılarak bir takım birimlerin sisteme eklenmesi, çıkarılması ve fonksiyonlarının devri gerçekleştirilmiştir. "Home Land Security Department" adında yeni bir birim kurulmuş ve sisteme entegre edilmiştir. Sistemde daha önce farklı bir birime bağlı olarak işlevini yerine getiren ve sistemden kaldırılmasının uygun olmadığı düşünülen bazı birimler bu yeni birime bağlanmıştır. Bazı birimlerde lağvedilerek tamamen sistem dışı bırakılmıştır. 11 Eylül terör saldırıları sonrasında Amerikan güvenlik bürokrasisinde meydana gelen değişiklikleri, 1947 Ulusal güvenlik yasasından itibaren sisteme yapılan müdahalelerin bir uzantısı olarak değerlendirebiliriz. Bu yönüyle Amerikan güvenlik bürokrasisi için değişime açık dinamik bir sistemdir diyebiliriz. Sistem değişimini ve gelişimini halen sürdürmektedir.

Özetle 11 Eylül terör saldırıları sonrasında sistemde sistemi hukuki bir temele oturtma, (2001'de The USA Patriot Act, The USA Homeland Security Act 2002'de ve 2004'de U.S. Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act), yine sözü edilen bu yasalar ile daha iyi bütçe olanakları, daha fazla personel sayısı ve daha iyi ve yeni teknolojileri kullanabilme imkanları sağlamıştır. 11 Eylül öncesi döneme göre güvenlik bürokrasisinin yetkilerinin artırıldığı, güvenlik birimleri arası bilgi paylaşım olanaklarının kolaylaştırıldığı da daha önce anlatılanlardan su götürmez bir gerçektir. "Homeland Security Department" kurulmuş ve iç güvenlik konusunda yetkilendirilmiştir. Çalışmada bu birime ait bilgiler daha önce verilmiştir.

11 Eylül sonrası güvenlik bürokrasisindeki diğer değişiklikler de vize politikasındaki değişiklikler ve bunun alt yapısının oluşturulması, Biyo kimlik uygulamasına geçiş (ki bu teknolojik bir alt yapıyı da gerektirir), komşu ülkelerle askeri işbirliği kapsamında ortak güvenlik timlerinin oluşturulması (bu konuda kanadan örneği dikkate değer bir örnektir), birimlerin görev alanının genişletilmesi ve müşterek yolcu bilgi sisteminin geliştirilmesi şeklinde özetlenebilir.

4. SONUÇ

Güvenlik alanında saldırı ve savunmaya yönelik teknolojilerin değişimi ve gelişimi bir taraftan ülkelere kendilerini daha güvende hissetme olanakları sağlarken aynı teknolojik imkanların terörist unsurlarca da kullanılabilmesi ülkeleri yeni güvenlik birimleri oluşturmaya, güvenlik bürokrasisinde değişime gitmeye ve yeni güvenlik politikaları üretmeye zorlamaktadır. 11 Eylül terör saldırıları da göstermiştir ki, terör odakları çok ciddi teknolojik, maddi, moral ve organizasyonel imkanlara sahiptir ve bunu dünyanın "başat gücü" olarak nitelendirilen bir ülkede kullanabilmektedirler. Bu durum ister istemez ABD'ni halkına yeni güvenlik imkanları sağlamaya, güvenlik bürokrasisini iyileştirici ve güçlendirici bir değişime giderek yeni güvenlik politikaları belirlemeye itmiştir.

11 Eylül terör saldırıları ve bunun akabinde Afganistan'a yapılan müdahale ve bunun da sonrasında Amerikan güvenlik bürokrasisi eliyle Irak'a askeri müdahale yapılarak Irak'taki yönetimin tamamen değiştirilmesi, ABD'nin güvenlik politikasının savunma anlayışından saldırı anlayışına geçtiğinin en önemli kanıtıdır. Yapılan bu müdahaleler çok ciddi bir bürokratik organizasyon gerektirmektedir. Yapılan müdahaleler sonucunda sistemin aksaklıkları tespit edilmekte ve giderilmekte dünyaya ABD'nin halen başat güç olduğu izlenimi verilmeye çalışılmaktadır. 11 Eylül tarihi gerçektende bu yönüyle Amerikan güvenlik bürokrasisini yeniden yapılandırmada bir açılım noktası ve önemli bir tarih olarak kabul edilebilir. Çalışmada sözü edilen güvenlik bürokrasisinde yapılan neredeyse bütün değişikliklerdeki temel amaç ABD'nin bundan sonraki küresel güvenlik stratejilerini tam olarak destekleme imkan ve kabiliyetine sahip bir güvenlik bürokrasisi yaratmaktır. Bunun ne kadar başarılı olacağı yada olduğu konusundaki tartışmalar uzunca bir süre daha tartışılacaktır.

Günümüzün modern güvenlik bürokrasileri bünyesine en uygun örgüt yapısına sahip, alanında uzman personellerce sürekli desteklenen yani uzmanlaşma eğilimli, Sistemine en uygun, ulaşılabilir ve idame ettirilebilen ileri teknolojiyi kullanan, Etkin şekilde denetlenebilen ve geri beslemeye açık, Çok boyutlu ve Müşterek Harekata uyumlu birimlerden oluşan bir yapıdan meydana gelmek zorundadır zira yeni dünyadaki güvenlik konsepti bunu gerektirmektedir. ABD'nin devinimini sürdürmekte olan güvenlik bürokrasisi de kanımızca bu yeni konseptle uyum sağlamaya çalışmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Çağrı Erhan, Soğuk Savaş Sonrası ABD'nin Güvenlik Algılamaları, Edt: Refet Yinanç, Hakan Taşdemir, **Uluslararası Güvenlik Sorunları ve Türkiye**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2002,

Deniz Ülke Arıboğan, **Globalleşme Senaryosunun Aktörleri**, Der Yayınları, İstanbul, 1997,

Doğu Ergil, **Türkiye’de Terör ve Şiddet**, I. Baskı, Çağ Yayınları, Ankara, 1980,

Donald Green And Ian Shapiro, **Pathologies of Rational Choice Teory: A Critique of Applications in Political Sciences**, New Haven And London, Yale University Press, 1994

Eric Hobsbawm, **Küreselleşme, Demokrasi Ve Terörizm**, Çev: Osman Akınbay, Agora Kitaplığı Yayınları, İstanbul, 2008,

Evren Balta Paker, Küresel Güvenlik Kompleksi, Uluslararası Siyaset ve Güvenlik, İletişim Yayınları, 1. Baskı, 2012,

Faruk Örgün, **Uluslararası Terör**, 1. Baskı, Okumuş Adam Yayınları, Ankara, 2000,

İdris Bal, **Güvenlik Kıskaçında Türkiye**, Lalezar Kitabevi, Ankara, 2009,

Kemal Akmaral, **Anti Teröristin El Kitabı**, Bilgi Karınca Yayınları, İstanbul, 2004

Mesut Hakkı Caşın, **Uluslararası Terörizm**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2008,

Narcis Serra, **Demokratikleşme Sürecinde Ordu**, Çev: Şahika Tokel, İletişim Yayınları, İstanbul, 2011

Osman Metin Öztürk, Avrupa ve Ortadoğu Ülkelerinin Terör Karşısındaki Konumları, **Doğu Anadolu Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, 17-19 Aralık 1998**, Yayına Hazırlayanlar: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1999

Sait Yılmaz, **Ulusal Savunma, Strateji, Teknoloji, Savaş**, Kum Saati Yayın Dağıtım, İstanbul, 2009

Sait Yılmaz, **21. Yüzyılda Güvenlik ve İstihbarat**, Milenyum yayınları, İstanbul, 2007

Server Tanilli, **Dünyayı Değiştiren On Yıl, Fransız Devrimi Üstüne (1789-1799)**, Say Yayınları, Ankara, 1990,

Tayyar Arı, Liderler, **Kanaat Önderleri ve Kamuoyunun Gözünden Yükselen Güç, Türkiye ABD İlişkileri ve Ortadoğu**, MKM Yayıncılık, Bursa, 2010

Vamık D. Volkan, **Kanbağı, Etnik Gururdan Etnik Teröre**, 1. Basım, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1999,

Makaleler

Amos N. Guiora, “Anticipatory Self-Defence and International Law A Re-Evaluation” **Journal of Conflict & Security Law** (2008), Vol. 0 No. 0,

David Domke, Erica S. Graham, Kevin Coe, Sue Lockett John, Ted Coopmen, "Going Public as Political Strategy: The Bush Administration, an Echoing Press, and Passage of the Patriot Act", **Political Communication**, 23:3, 2006,

Deborah Waller Meyers " Does “Smarter” Lead to Safer? An Assessment of the US Border-Accords with Canada and Mexico" **International Migration**, Vol. 41 (4) 2003

Donald P. Moynihan, "Homeland Security and the U.S. Public Management Policy Agenda", **An International Journal of Policy, Administration, and Institutions** , Vol. 18, No. 2, April 2005

Gülnur Aybet, “Atlantik Ötesi Güvenlik Toplumu ve Türkiye”, **Foreign Policy**, Ocak Şubat 2005

Hector Ramon Ramirez, “U.S. Security and Border Protection Policy Before and After 9/11:A Policy Impact Assessment”, **Politics & Policy**, June, 2009,

Mark A . Abramson, Douglas A. Brook, Cynthia L. King, "Civil Service Reform as National Security: The Homeland Security Act of 2002", **Public Administration Review** , May June, 2007,

Michael Byers, "Terrorism, the Use of Force and International Law after 11 September", **International Relations**, Vol 16(2):

Paul T. Jaeger, John Carlo Bertot, Charles R. McClure, "The Impact of the USA Patriot Act on Collection and Analysis of Personal Information under the Foreign Intelligence Surveillance Act", **Government Information Quarterly** 20, 2003

Raquel Freitas, " Human Security and Refugee Protection After September 11: A Reassessment" **Refuge**, Vol:20, Number:4,

Raphael Van Steenberghe, “Self-Defence in Response to Attacks by Non-state Actors in the Light of Recent State Practice: A Step Forward?” **Leiden Journal of International Law**, 23 (2010),

Tomasz Iwanek, “The 2003 Invasion of Iraq: How the System Failed” **Journal of Conflict & Security Law** (2010), Vol. 15 No. 1